

YENİ İLKÖĞRETİM PROGRAMI İLE İLGİLİ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Oktay AYDIN *
Zehra KILIÇ ÖZMEN **

ÖZET

Bu araştırmada, öğretmenlerin yeni ilköğretim programı ile ilgili görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. İstanbul ili Anadolu yakasındaki 4 resmi, 6 özel ilköğretim okulunda görev yapan toplam 233 öğretmen örneklemini oluşturmuştur. Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar şunlardır: (a) Yeni ilköğretim programı ile gündeme gelen değişiklikler genel olarak olumlu olarak algılanmaktadır. (b) Yeni programın, öğrencilerin bilişsel, sosyal-duygusal, okuma-yazma alanlarında gelişimine katkılar sağladığı düşünülmektedir. (c) Yeni programın ölçme-değerlendirme kurgusu ve anlayışı olumlu olarak değerlendirilmiştir. (d) Öğretmenlerin önemli bir bölümü yeni program uygulamaları ile ilgili olarak kendilerini yeterli bulmaktadırlar. (e) Yeni programla ilgili katıldıkları hizmet içi eğitimin nicelik ve nitelik olarak çok yeterli olmadığı görüşü hakimdir. (f) Kendilerini geliştirmek için daha çok meslektaşlarla konuşma ve internetten yararlanma esastır. (g) Yeni programın uygulanması ile ilgili en önemli sorunun zaman sorunu ve sınıfların kalabalıklığı olduğu düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Yapılandırmacılık, eğitim programı, ilköğretim programı

TEACHERS' OPINIONS ON THE NEW ELEMENTARY EDUCATION CURRICULUM

SUMMARY

In this research, teachers' points of views on the new primary curriculum were determined. A total number of 233 teachers from the European side of İstanbul - 4 of whom are working in State Schools and 6 in Private - have made up the sampling. The results obtained from the teachers' opinions are stated below: a) The modifications subject to new primary

---

* Yrd. Doç. Dr., Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi

** Dr., Mustafa Noyan İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmeni

curriculum are on the whole, regarded as positive. b) The new curriculum are perceived to contribute students' cognitive, socio-emotional, and literacy progress. c) The formation and conception of "measurement and evaluation" of the new program is also valued positively. d) The majority of the teachers see themselves satisfactory on putting the new program into practice. e) It is a dominant conception that the number and quality of the in service trainings are not quite adequate. f) The Internet and interaction with other colleagues are benefited for teachers' self development. g) The major problem of practicing the new program is thought to be timing and congested classrooms.

Key words: Constructivism, education curriculum, elementary education curriculum

Toplumlar geliştikçe bireylerin ihtiyaç ve beklentileri değişmektedir. Değişmesi gerekenlerden biri de eğitim-öğretim programlarıdır. 2005'ten önceki program davranışçı yaklaşım felsefesiyle beslenen, öğretmeyi temel alan ve öğretmen merkezli bir programdır. Dünyadaki ve ülkemizdeki gelişmelere paralel olarak eğitim alanında meydana gelen değişimler de varolan eğitim programlarının değişen ihtiyaçlara cevap veremez hale gelmesine neden olmuştur. Bu sürecin doğal sonucu olarak gündeme gelen ve uygulanmaya başlanan yapılandırmacı yaklaşım, 2005 yılında pilot okullarda denemeyle başlanmış, akabinde yeni programa göre kitap yazma yarışmalarıyla devam etmiştir.

Genel görüş programın değişmesinin olumlu olduğu yönündedir. Öğretme kavramından, öğrenme yaşantılarına geçilen bir sınıf ortamı düşünce bazında olumlu karşılanmıştır. Fakat değişiklik süreciyle ilgili yapılan çalışmaların yetersiz olduğu, alt yapının eksik olduğu, programın misyonunun öğretmenlere yeteri kadar anlatılmadığı şikâyet konusu olmuştur. Bu çalışmada yapılandırmacılık hakkında genel bir değerlendirme yapılmaya çalışılmış, program uygulayıcılarının (öğretmenler) süreç ve pratikle ilgili olumlu-olumsuz görüşleri belirtilerek programın gelişmesine ve geliştirilmesine katkıda bulunmak hedeflenmiştir.

Yapılandırmacılık, öğrencilerin aktif olarak, eski bilgileriyle yeni bilgileri birleştirmeleri ve yeniden organize ederek bilgiyi yapılandırmalarıdır. Yapılandırmacılık, davranışçı yaklaşıma bir meydan okumadır (Broomhead, 2005). Yapılandırmacılık (constructivism), öğrencinin geçmiş öğrenmelerinden de yararlanarak, öğretmen rehberliğinde, karşılaştığı yeni bilgiyi anlamlandırması ve yorumlaması sürecidir. Constructivism kavramının karşılığı olarak farklı bilim adamları tarafından, farklı Türkçe karşılıklar kullanılmaktadır. Bazıları, constructivism karşılığı olarak oluşturmacılık kavramını kullanırken, bazıları da yapılandırmacılık, yapısalcılık, yapıcılık, inşacılık kavramlarını kullanabilmektedir (Yapıcı, 2005).

Yapılandırmacılığın uzun bir geçmişe sahip olduğu ve yapılandırmacılığı

benimseyen ilk eğitimcinin 18. yüzyılda İtalya’da yaşayan Giambattista Vico olduğu ileri sürülmektedir. Yapılandırmacılık alanının önde gelen teorisyenleri Piaget, Bruner, Vygotsky ve Dewey’dir (Yanpar, 2001).

Yapılandırmacılığın temel varsayımı insanların bilgiyi, mevcut olan bilgileri ile inançları, karşılaşılmış oldukları yeni fikir veya durumlarla etkileşimleri sonucu yarattıkları üzerine kurulmuştur. Bu yüzden birçok yapılandırmacı, öğrencilerin var olan bilgileri ile yeni yaşantıları arasındaki etkileşimi desteklemek gerektiğine inanmaktadır (Yanpar, Hazer ve Arslan, 2006).

Sürekli değişen, yenilenen ve gelişen bir dünyada var olabilmek için bireylerin; bilinçli, sorumluluk sahibi, araştırmacı ve eleştiri yeteneğine sahip olması gerekir. Bu nedenle bilgi öğrenciye doğrudan aktarılmamalı, öğrencinin bilgiye ulaşması için yardımcı olunmalıdır.

Şaşan (2002)’in aktardığı bilgiye göre; günümüzde bireylerden, bilgi tüketmekten çok bilgi üretmeleri beklenmektedir. Çağdaş dünyanın kabul ettiği birey, kendisine aktarılan bilgileri aynen kabul eden, yönlendirilmeyi ve biçimlendirilmeyi bekleyen değil, bilgiyi yorumlayarak anlamın yaratılması sürecine etkin olarak katılanlardır. Bilginin doğası ve öğrenme, yapılandırmacılığın temel dayanağı olmuştur. Yapılandırmacılık, öğretimle ilgili bir kuram değil, bilgi ve öğrenme ile ilgili bir kuramdır. Bu kuram bilgiyi temelden kurmaya dayanır. Özünde, öğrenenin bilgiyi yapılandırması ve uygulamaya koyması vardır. Öğrenenin bilgiyi nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak gelişmeye başlayan yapılandırmacılık zamanla öğrenenlerin bilgiyi nasıl yapılandırıklarına ilişkin bir yaklaşım halini almıştır. Yapılandırmacılıkta bilginin tekrarı değil, bilginin transferi ve yeniden yapılandırılması söz konusudur. Yapılandırmacı eğitimin en önemli özelliği öğrenenin bilgiyi yapılandırmasına, oluşturmasına, yorumlamasına ve geliştirmesine fırsat vermesidir. Alışılmış yöntemde öğretmen bilgiyi verebilir ya da öğrenenler bilgiyi kitaplardan veya başka kaynaklardan edinebilirler. Ama bilgiyi algılamak, bilgiyi yapılandırmak ile eş anlamlı değildir. Öğrenen, yeni bir bilgi ile karşılaştığında, dünyayı tanımlama ve açıklama için önceden oluşturduğu kurallarını kullanır veya algıladığı bilgiyi açıklamak için yeni kurallar oluşturur. Bir başka deyişle yapılandırmacılık, çevre ile insan beyni arasında güçlü bir bağ kurmadır.

Yapılandırmacı öğrenmenin başarılı olması için yapılması gerekenler şunlardır (Milbrandt, Felts, Richards and Abghari, 2004):

1. Öğrencilere çeşitli araç-gereçler sunulmalı.
2. Büyük ve küçük gruplar için stratejiler düzenlenmeli.
3. Rahat, esnek bir sınıf atmosferi oluşturulmalı.
4. Ders konuları tartışılmalı, öğrencilerin eleştirel yeteneği geliştirilmeli.

5. Kişisel çalışmalarını ve dünyayı anlamaları için öğrencilerin yaratıcılığı cesaretlendirilmeli.

6. Öğrenci; bilgiye sahip olması, kendini geliştirmesi ve bu bilgiyi diğerleriyle paylaşması için cesaretlendirilmeli.

Sınıf içi uygulamalarda programı uygulayabilmek için; öğrencilerin problem çözme şanslarını ve sorumluluklarını yükseltme yollarından biri küçük gruplarla çalışmadır. Kişisel sorumluluk almak ve kararlara katılmak için küçük gruplar mükemmel bir uygulamadır (Broomhead, 2006).

Türkiye’de yapılandırmacılık, teori bazında fakültelerde öğretilmesine rağmen uygulama alanına, resmi anlamda ilk defa 2004 yılında ilköğretim I. kademe programının değiştirilmesiyle geçilmiştir. Yeni program ilk yıl pilot bölgelerde denenmiştir. İlk değişiklik, aynı yıl düzenlenen yeni programa uygun kitap yazma yarışmalarıyla başlamıştır. Fakat yazarlar ve öğretmenler, ilk kitapları programın felsefesinden uzakta verilen yönergelerle uygun olarak hazırlamışlardır.

2005 Eylül seminerlerinde müfettişler tarafından öğretmenlere verilen seminerler de verimsiz olmuş, siyasi değerlendirmelerden öteye geçememiştir. Öğretmenlerin en çok ihtiyaç duyduğu örnek ders anlatımı yapılmamış, programın veli ayağı ihmal edilmiştir.

Program 2005-2006 eğitim-öğretim yılından beri Türkiye’de uygulanmaktadır. Uygulayıcısı olan öğretmenlere sadece kitap değişikliği sunulmuştur. Öğretmen; program, veli ve öğrenciyle baş başa bırakılmıştır.

Yeni programa yönelik farklı eleştiriler yapılmıştır. Bu eleştiriler kısaca aşağıdaki gibidir (Yapıcı, 2005; Aydın, 2006):

1. Kitaplar hâlâ araç olarak değil amaç olarak kullanılmaktadır.
2. Öğretmenler yeni programla ilgili yeterli eğitim almamıştır.
3. Sınıf mevcutları, programın öngördüğü uygulamaları yapmayı engelleyecek kadar kalabalıktır.
4. Okullarda programın felsefesine uygun teknik donanım eksiktir.
5. Pilot uygulama dönemi yetersiz olmuştur.
6. Farklı alt kültürleri içinde barındıran ulus devletlerini, ulusal eğitimden uzaklaştırarak yerel ağırlıklı eğitim programlarıyla ulus devletlerin parçalanmasını kolaylaştırmak riski mevcuttur.

7. Eğitimde merkeziyetçi yapının sona erdirilerek, yerele devredilmesi söz konusudur. Böylece bireysel ve yereli önemseyen bazı özel kurumları ön plana çıkartarak devletçi anlayışa son verilmesi söz konusudur.

8. Bilimsel gelişmeleri yakalayamamış toplumların, bilime dayanarak bilgi ve değer üretmek yerine, salt gelişmiş toplumlar için tüketici ve potansiyel pazar olarak kalmalarına ortam sağlanmış olacaktır.

Şimşek 2004 yılında yaptığı çalışmasında, yapılandırmacı yaklaşım konusunda yurt dışındaki süreci ve eleştirileri sunduktan sonra şu sonuca varmıştır: Nesnel bilgiyi tümüyle ya da büyük oranda reddeden bu yaklaşım; uzlaşmayı, işbirliğini, kültürü, bilginin değişkenlik ve durumsallığını temel almakta, öznellik ve göreliliği vazgeçilmez ilkeler olarak sunmakta, uluslar arası literatürde benimsendiği kadar tepki de çekmekte, önemsendiği kadar hafife de alınmaktadır. Felsefi ve teorik temelleri açısından önemli eleştirilere konu edilen bu anlayış yer yer bilimsellikten uzaklaşma yönelimi ile özdeşleştirilmektedir. Buna karşılık bu yaklaşımı savunanlar da, klasik öğretim yaklaşımlarını oldukça radikal şekilde eleştirmekte; görüşlerini ciddi araştırma bulguları ve uygulama örnekleri ile desteklemektedir.

Yapılan bu ve benzeri eleştirilere rağmen, programın uygulanması sürdürülmektedir. Sonuç olarak, programın uygulaması ile ilgili tartışmaların süreceği açıktır. Yine bir başka önemli nokta da şudur ki, yapılan eleştirilerin dayandığı düşüncelerin gerçek olup olmadığı ya da ne düzeyde gerçek olduğu ancak uygulamalardan sonra daha açık olarak anlaşılabilir olacaktır.

Programın başarısı, bundan önceki programlarda da olduğu gibi önemli ölçüde öğretmenlerin başarısına bağlıdır. Öğretmenlerin programı ne kadar benimsedikleri, ne kadar anladıkları ve sınıf içi uygulamalarına ne kadar yansıtıtları, programın kendisi kadar belirleyici niteliktedir. Bu nedenle, öğretmenlerin programla ilgili algılamaları ve uygulamaları sürekli olarak izlenmesi gereken bir olgudur. Yapılan bu araştırma da kendi sınırları içerisinde bu görevi yerine getirmeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın genel amacı, yapılandırmacılık temelli yeni ilköğretim programı hakkında, uygulayıcısı olan öğretmenlerin görüş ve düşüncelerini öğrenerek, yaşanan sorunları belirlemektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Yapılandırmacı yaklaşıma dayalı İlköğretim Programı'na bağlı değişikliklerle ilgili öğretmen algıları ve görüşleri nedir?

2. İlköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin, yapılandırmacı yaklaşıma dayalı İlköğretim Programı ile ilgili yaptıkları kişisel gelişim çalışmaları nelerdir?

3. Yapılandırmacı yaklaşıma dayalı İlköğretim Programı'nın uygulanması ile ilgili yaşanan sorunlar hakkındaki öğretmen görüşleri nedir?

YÖNTEM

Araştırma, yeni programla ilgili olarak öğretmenlerin görüşlerini belirlemeye yönelik olduğundan, tarama modeline uygun olarak düzenlenmiştir. Araştırmada, genel durum belirlenmeye çalışıldığından, gruplar arası karşılaştırmalara yer verilmemiştir.

Örneklem

Araştırmanın örneklemini, İstanbul ili Anadolu yakasındaki 4 resmi, 6 özel ilköğretim okulunda görev yapan öğretmenler arasından gönüllü olarak araştırmaya katılmak isteyen 233 öğretmen oluşturmaktadır.

Örnekleme dahil olan öğretmenlerin çeşitli kişisel özellikleri ile ilgili bilgiler Tablo 1’de görüldüğü gibidir.

Tablo 1: Örneklem alınan öğretmenlerin kişisel özellikleri

		f	%
Cinsiyetiniz	Kadın	174	74,7
	Erkek	59	25,3
Medeni durumunuz	Evli	162	69,5
	Bekar	71	30,5
Meslekteki kıdeminiz	5 yıl ve daha az	56	24,0
	6-10 yıl	78	33,5
	11-15 yıl	58	24,9
	16-20 yıl	15	6,4
	21 yıl ve üstü	26	11,2
Mezun olduğunuz bölüm	Sınıf öğretmenliği	81	34,8
	Branş öğretmenliği	151	64,8
Çalıştığınız kurumun türü	Resmi okul	132	56,7
	Özel okul	101	43,3

Veri Toplama Araçları

Araştırmacılar tarafından oluşturulan anket, yaz seminerlerinde bazı okullarda bizzat uygulanarak bazı okullarda da öğretmen ya da müdürlere verilerek uygulanması gerçekleştirilmiş, veriler toplanmıştır. Anket üç bölümden oluşmuştur. Bunlar; **1.Programla İlgili Değişiklikler:** Bu bölüm 6 sorudan oluşmuş olup, programla ilgili genel görüşleri belirlemeye yöneliktir. **2.Programla İlgili Kişisel Gelişim Çabaları:** Bu bölüm 3 sorudan oluşmuş olup, öğretmenlerin programla ilgili olarak kendilerini geliştirmeye yönelik ne tür çabalar gösterdiklerini belirlemeye yöneliktir. **3.Programla İlgili Karşılaşılan Sorunlar:** Bu bölüm 4 sorudan oluşmuş olup, öğretmenlerin programla ilgili en sık karşılaştıkları sorunları belirlemeye yöneliktir.

Anket sorularının bir bölümü 5'li likert tipi dereceleme, bir bölümü de sınıflama mantığına uygun olarak düzenlenmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada elde edilen verilerle ilgili olarak, programla ilgili öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla frekans ve yüzde hesaplamaları; programla ilgili yaşanan sorunlara yönelik öğretmen görüşleri ile ilgili öncelik sıralamasını belirlemek amacıyla ise aritmetik ortalama ve standart sapmalar hesaplanmıştır.

BULGULAR

Programa Bağlı Değişikliklerle İlgili Öğretmen Görüşleri

Araştırmanın birinci alt amacı, yeni ilköğretim programına geçişin ve bu programın uygulanmasının, uygulama sonuçlarının öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesini içermektedir. Öğretmenlerin, genel olarak yeni program ve etkileri hakkındaki görüşleri aşağıdaki tablolarda gösterilmektedir:

Tablo 2: Yeni ilköğretim programına geçişi genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?

	f	%
Çok olumlu	25	10,7
Oldukça olumlu	77	33,0
Biraz/kısmen olumlu	104	44,6
Çok az olumlu	7	3,0
Hiç olumlu değil	4	1,7
Cevapsız	16	6,9
Toplam	233	100,0

Tablo 2'ye göre, yeni ilköğretim programına geçişi, öğretmenlerin %43.7'si olumlu, %44.6'sı ise biraz/kısmen olumlu olarak değerlendirmiştir. Yeni programın uygulanmaya başlaması iki yıllık bir süreyi kapsamaktadır. Bu sonuçlara göre, uygulamaya yeni başlanmış olmasına rağmen, yeni programın öğretmenler arasında önemli ölçüde kabul gördüğü söylenebilir.

Tablo 3: Yeni program uygulamalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

	f	%
Çok iyi	22	9,4
Oldukça iyi	73	31,3
Biraz/kısmen iyi	126	54,1
Çok az iyi	8	3,4
Hiç iyi değil	4	1,7
Toplam	233	100,0

Tablo 3'e göre, yeni programın uygulamalarını, öğretmenlerin %40.7'si iyi, %54.1'i ise biraz/kısmen iyi bulmaktadır. Öyle anlaşılmaktadır ki, öğretmenler, bazı aksaklıklar olsa da, yeni program uygulamalarının genel anlamda iyi gittiğini düşünüyor görünmektedir.

Tablo 4: Yeni programın öğrencileri zihinsel/bilişsel yönden ne düzeyde geliştirdiğini düşünüyorsunuz?

	f	%
Çok geliştirdi	15	6,4
Oldukça geliştirdi	93	39,9
Biraz/kısmen geliştirdi	100	42,9
Çok az geliştirdi	19	8,2
Hiç geliştirmede	5	2,1
Cevapsız	1	,4
Toplam	233	100,0

Tablo 4'te, yeni programın öğrencileri zihinsel/bilişsel yönden ne düzeyde geliştirdiği sorusuna öğretmenlerin %46.3'ü çok/oldukça geliştirdi, %42.9'u ise biraz/kısmen geliştirdi cevabını vermişlerdir. Öğretmenlerin algılarına göre, genel olarak yeni programın öğrencileri bilişsel yönden geliştirdiği görüşünün ağırlık kazandığı söylenebilir.

Tablo 5: Yeni programın öğrencileri sosyal ve duygusal yönden ne düzeyde geliştirdiğini düşünüyorsunuz?

	f	%
Çok geliştirdi	24	10,3
Oldukça geliştirdi	109	46,8
Biraz/kısmen geliştirdi	81	34,8
Çok az geliştirdi	16	6,9
Hiç geliştirmede	3	1,3
Toplam	233	100,0

Tablo 5'e göre, yeni programın öğrencileri sosyal ve duygusal yönden ne düzeyde geliştirdiği sorusuna öğretmenlerin %57.1'i çok/oldukça geliştirdi, %46.8'i biraz/kısmen geliştirdi şeklinde cevap vermişlerdir. Öğretmenler bu konuda da genel olarak olumlu düşünüyor görünmektedir.

Tablo 6: Yeni programda ilk okuma yazma çalışmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

	f	%
Okuma-yazma becerisini çok daha iyi geliştirdi	57	24,5
Okuma becerisini geliştirdi, yazma becerisini geliştiremedi	76	32,6
Okuma becerisini geliştiremedi, yazma becerisini geliştirdi	22	9,4
Okumada da yazmada da aynı sonuçlara ulaşıldı	16	6,9
Önceki programdan daha olumsuz sonuçlara ulaşıldı	16	6,9
Cevapsız	46	19,7
Toplam	233	100,0

Tablo 6'da, öğretmenlere, yeni programda ilk okuma yazma çalışmalarını nasıl değerlendirdikleri sorulmuştur. Elde edilen sonuçlara göre, öğretmenlerin %32.6'sı "okuma becerisini geliştirdi, yazma becerisini geliştiremedi", %24,5'i "okuma-yazma becerisini çok daha iyi geliştirdi", %9,4'ü "okuma becerisini geliştiremedi, yazma becerisini geliştirdi", %6,9'u "okumada da yazmada da aynı sonuçlara ulaşıldı", %6,9'u da "önceki programdan daha olumsuz sonuçlara ulaşıldı" cevabını vermişlerdir. Bu sonuçlara göre, yeni programın belki de, en çok eleştiri alan ve alacak olan bölümlerinden birinin ilk okuma-yazma ile ilgili olduğu anlaşılmaktadır. Eğik yazı çalışmaları ve ses temelli cümle yönteminin daha bir süre tartışma konusu olacağı söylenebilir. Ancak süreç içerisinde, öğretmenlerin uygulama becerileri geliştikçe, elde edilecek sonuçların değişeceğini varsaymak akla uygun görünmektedir.

Tablo 7: Yeni programın ölçme değerlendirmeye getirdiği yenilikleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

	f	%
Çok olumlu	17	7,3
Oldukça olumlu	78	33,5
Biraz/kısmen olumlu	92	39,5
Çok az olumlu	22	9,4
Hiç olumlu değil	18	7,7
Cevapsız	6	2,6
Toplam	233	100,0

Tablo 7, yeni programın ölçme değerlendirmeye getirdiği yeniliklerle ilgili öğretmen görüşlerini ortaya koymaktadır. Elde edilen sonuçlara göre, öğretmenlerin %40,8'i çok/oldukça olumlu, %39,5'i ise biraz/kısmen olumlu görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin, genel olarak, ölçme değerlendirmeye yenilikler geldiğini düşündükleri söylenebilir.

Programla İlgili Kişisel Gelişim Çalışmaları İle İlgili Öğretmen Görüşleri

Araştırmanın ikinci alt amacı, yeni programla ilgili öğretmenlerin yaptıkları kendini geliştirme çalışmalarının neler olduğunun belirlenmesi ile ilgilidir. Öğretmenlerin, kendilerini geliştirmeye yönelik olarak yaptığı çalışmalar aşağıdaki tablolarda belirtilmiştir:

Tablo 8: Yeni program uygulayıcısı olarak kendinizi ne düzeyde yeterli buluyorsunuz?

	f	%
Çok yeterliyim	22	9,4
Oldukça yeterliyim	122	52,4
Biraz/kısmen yeterliyim	76	32,6
Çok az yeterliyim	9	3,9
Hiç yeterli değilim	2	,9
Cevapsız	2	,9
Toplam	233	100,0

Tablo 8'e göre, öğretmenler, yeni programın uygulayıcısı olarak kendilerini yeterli bulma düzeyleri ile ilgili soruya, %61,8 ile çok/oldukça yeterli, %32,6'sı biraz/kısmen yeterli buluyorum cevabı vermiştir. Kendini istenen düzeyde yeterli görmeyenlerin oranı

ise %4.8'dir. Öğretmenler, kendi yeterlilikleri ile ilgili değerlendirmeye daha çok olumlu cevap verme eğilimi göstermişlerdir.

Tablo 9: Yeni program ile ilgili öğretmenlere yönelik olarak yapılan hizmet içi eğitim çalışmalarını ne düzeyde yeterli buluyorsunuz?

	f	%
Çok yeterli	3	1,3
Oldukça yeterli	27	11,6
Biraz/kısmen yeterli	77	33,0
Çok az yeterli	72	30,9
Hiç yeterli değil	53	22,7
Cevapsız	1	,4
Toplam	233	100,0

Tablo 9'da, yeni programla ilgili olarak öğretmenlere yönelik yapılan hizmet içi eğitim çalışmalarını yeterli bulma düzeyi ile ilgili soruya, öğretmenlerin %12.9'u çok/oldukça yeterli, %33'ü ise biraz/kısmen yeterli bulmuşlardır. Buna karşın, %53.6'sı ise soruya olumsuz cevap vermişlerdir. Elde edilen sonuç, öğretmenlerin yeni programla ilgili çok daha fazla hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduklarını ortaya koyuyor görünmektedir.

Tablo 10: Yeni programla ilgili kendinizi geliştirmek amacıyla neler yapıyorsunuz?

	n	f	%
Kıtap okuyorum	233	114	48,9
Meslektaşlarımla konuşuyorum	233	184	79,0
İnternette yararlanıyorum	233	166	71,2
Hizmet içi eğitimlere katılıyorum	233	104	44,6
Pek bir çaba harcamıyorum	233	2	,9

Tablo 10, öğretmenlerin yeni programla ilgili olarak kendilerini geliştirmek amacıyla neler yaptığını ortaya koymaktadır. Elde edilen sonuçlara göre, öğretmenler kendilerini geliştirmek amacıyla, öncelikle meslektaşlarıyla konuşma (%79) ve internette yararlanmayı (%71.2) tercih etmektedirler. Bunların dışında kitap okuma (%48.9) ve hizmet içi eğitimlere katılma (%44.6) da diğer kendini geliştirme yolları olarak kullanılmaktadır. Ancak, öğretmenler arasında meslektaşlar arasında deneyim aktarımı ve internet ortamından yararlanma belirgin şekilde ön plana çıkmaktadır.

Programın Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar İle İlgili Öğretmen Görüşleri

Araştırmanın üçüncü alt amacı, yeni ilköğretim programının uygulanması ile ilgili karşılaşılan sorunların belirlenmesine yöneliktir. Öğretmenlerin görüşlerine göre, programın uygulanmasını zorlaştıran engelleyiciler aşağıdaki tablolarda gösterildiği gibidir:

Tablo 11: Yeni program ile ilgili bilgilere ulaşmakta zorluk/sorun yaşıyor musunuz?

	f	%
Evet yaşıyorum	32	13,7
Biraz/kısmen yaşıyorum	141	60,5
Hayır yaşamıyorum	60	25,8
Toplam	233	100,0

Tablo 11'e göre, yeni program ile ilgili bilgilere ulaşmakta zorluk/sorun yaşanıp yaşanmadığı ile ilgili soruya, öğretmenlerin %13.7'si evet, %60.5'i biraz/kısmen cevabını vermişlerdir. Öyle görünmektedir ki, özellikle de internetin yaygınlaşmış olması, belirli düzeyde bilgiye ulaşmayı kolaylaştırmış olmakla birlikte, sorunların devam ettiği de anlaşılmaktadır.

Tablo 12: Yeni programı uygulamakla ilgili sorunlar yaşıyor musunuz?

	f	%
Çok sorun yaşıyorum	14	6,0
Oldukça sorun yaşıyorum	27	11,6
Biraz/kısmen sorun yaşıyorum	123	52,8
Çok az sorun yaşıyorum	46	19,7
Hiç sorun yaşamıyorum	20	8,6
Cevapsız	3	1,3
Toplam	233	100,0

Tablo 12, öğretmenlerin yeni programı uygulamakla ilgili sorun yaşama durumunu ortaya koymaktadır. Buna göre, öğretmenlerin %17.6'sı sorun yaşadıklarını, %52.8'i biraz/kısmen sorun yaşadığını ifade etmiştir. Öğretmenlerin %28.3'ü de pek sorun yaşamadıklarını söylemişlerdir. Bu sonuçlar göstermektedir ki, öğretmenlerin dikkate değer bir bölümü, programın uygulanması ile ilgili sorunlar yaşamaktadır. Ancak programın yeni uygulanmaya başladığı düşünülürse de, bu sonucun doğal olduğu kabul edilebilir.

Tablo 13: Yeni program uygulamalarını yetiştirme ile ilgili olarak zaman/süre sorunu yaşıyor musunuz?

	f	%
Çok zaman sorunu yaşıyorum	45	19,3
Oldukça zaman sorunu yaşıyorum	50	21,5
Biraz/kısmen zaman sorunu yaşıyorum	82	35,2
Çok az zaman sorunu yaşıyorum	31	13,3
Hiç zaman sorunu yaşamıyorum	22	9,4
Cevapsız	3	1,3
Toplam	233	100,0

Tablo 13, öğretmenlerin, yeni program uygulamalarını yetiştirme ilgili olarak zaman/süre sorunu yaşama durumunu ortaya koymaktadır. Elde edilen sonuçlara göre, öğretmenlerin %40.8'i çok/oldukça süre sorunu yaşadıklarını, %35.2'si biraz/kısmen süre sorunu yaşadıklarını söylemişlerdir. Yeni programın etkinlik ağırlıklı olması, sınıf mevcutlarının fazla olması ve öğretmenlerin de henüz uygulama pratiklerini yeterince geliştiremedikleri düşünülürse, programın yetiştirilmesi ile ilgili süre/zaman sorunu yaşanması beklenen bir sonuç olarak değerlendirilmektedir.

Tablo 14: Yeni programla ilgili yaşanan sorunların öncelik sırası

	n	x	ss
Programla ilgili yaşadığınız sorunlar/Zaman sorunu	143	2,37	1,41
Programla ilgili yaşadığınız sorunlar/Sınıf mevcudunun fazlalığı	117	2,64	1,98
Programla ilgili yaşadığınız sorunlar/Araç-gereç sorunu	132	3,12	1,44
Programla ilgili yaşadığınız sorunlar/Ders ve kaynak kitapların kalite yetersizliği	130	3,20	1,65
Programla ilgili yaşadığınız sorunlar/Ailelerin işbirliği ve katılım sorunu	139	3,66	1,70
Programla ilgili yaşadığınız sorunlar/Mekan sorunu	121	3,93	1,56
Programla ilgili yaşadığınız sorunlar/Diğer sorunlar	71	6,23	1,67

Tablo 14, öğretmenlerin, yeni programla ilgili yaşadıkları sorunların öncelik sıralamasını göstermektedir. Öğretmenlere sorulan soru ile 7 temel sorun alanı ifade

edilmiş ve bu sorunları öncelik sırasına koymaları istenmiştir. Yapılan öncelik sıralaması ile ilgili tüm öğretmenlerin verdikleri cevapların aritmetik ortalamaları hesaplanmış ve böylece sorunların önem derecesi belirlenmiştir. Buna göre, öğretmenlerin programla ilgili birinci sırada algıladıkları sorun zaman yetersizliği, ikincisi sırada algıladıkları sorun ise sınıf mevcudunun kalabalıklığıdır. Diğer sorunlara göre belirgin şekilde ön plana çıkan bu iki sorun, programın uygulanmasını en fazla zorlaştıran faktörler olarak algılanıyor görünmektedir.

TARTIŞMA

Yeni ilköğretim programıyla ilgili öğretmen görüşlerinin alındığı bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara varılmıştır:

Programa bağlı değişikliklerle ilgili öğretmen görüşlerinden elde edilen sonuçlar, öğretmenlerin yeni programı uygulama açısından, zihinsel/bilişsel, sosyal, duygusal yönden ve ölçme-değerlendirme açısından olumlu karşıladıkları yönündedir. Çınar, Teyfur ve Teyfur (2006) ile Demir (2009) de çalışmalarında, öğretmenlerin ve yöneticilerin program hakkında genel olarak olumlu görüşe sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Programla ilgili kişisel gelişim çalışmaları ile ilgili öğretmen görüşlerinden elde edilen sonuçlar, öğretmenlerin kendilerini yeterli görmelerine rağmen hizmet içi eğitim çalışmaları almak istedikleri yönündedir. Özenç (2009)'in yaptığı çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmış, sınıf öğretmenlerinin kendilerini yapılandırmacı yaklaşımda yeterli algıladıkları vurgulanmıştır. Özpolat ve diğerlerinin (2007) yapılandırmacı yaklaşımla ilgili olarak öğretmen görüşlerine başvurdukları çalışmalarında ise “programın bazı yönlerinin öğretmenler tarafından anlaşılması sebebiyle hizmet içi eğitim çalışmaları almak istedikleri” sonucuna ulaşılmıştır.

Programın uygulanmasında karşılaşılan sorunlar ile ilgili öğretmen görüşlerinden elde edilen sonuçlar, öğretmenlerin programla ilgili bilgilere ulaşmakta, yeni programı uygulamakta ve programı zamanında yetiştirmede sorun yaşadıkları yönünde olmuştur. Senger (2007) yaptığı çalışmasında benzer sonuçlara ulaşmış, öğretmenlerin programı yeterince tanımadıklarını, program ilkelerini yeterince kavramadıklarını bu yüzden de sıkıntı yaşadıklarını belirtmiştir. Bu durumun programın anlaşılmasına ve uygulamada aksaklıklarla karşılaşılmasına sebep olduğu açıklanmıştır. Damlapınar (2008)'in yaptığı çalışmada, öğretmenlerin yeni programı olumlu karşılamalarına rağmen, zaman yetersizliğini önemli bir sorun olarak belirttikleri göze çarpmaktadır. Karadağ ve diğerleri (2008) tarafından geliştirilen çalışmada da, sınıf öğretmenlerinin, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının değerlendirme boyutunda kendilerini yetersiz gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Özpolat ve diğerleri (2007) ile Güven (2008)'in yaptığı çalışmada da, sınıf öğretmenleri alt yapının yetersizliğinden ve sınıf mevcutlarının fazlalığından şikâyetçi olmuşlardır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar dikkate alındığında, aşağıdaki önerilerin uygulanması yaşanan sorunların azaltılmasına katkıda bulunabilir:

1. Öğretmenlerin, genel anlamda yeni ilköğretim programına geçişi olumlu karşıladığı ve bu süreci benimseme eğiliminde olduğu söylenebilir. Bu eğilim ve yönelimi pekiştirecek, güçlendirecek ve artıracak şekilde program tanıtım çalışmalarına ara verilmeden devam edilmelidir.

2. Yeni programla ilgili yapılmış ve yapılacak akademik araştırmaların sonuçları ortak bir platformda sürekli olarak öğretmenler ve uzmanlarla paylaşılmalıdır. Böylece, programın etkisi daha açık ortaya konulmuş ve daha gerçekçi değerlendirmeler yapılmış olacaktır.

3. Bugüne kadar yeni programın tanıtımına yönelik çeşitli hizmet içi eğitimler yapılmıştır. Ancak bunun yeterli olduğunu düşünmek mümkün değildir. Bu çalışmaların daha sistematik ve sürekli şekilde devam ettirilmesi gerekmektedir. Özellikle uygulamaya bağlı sonuçlar ve deneyimler arttıkça, hizmet içi eğitimlerde bu bilgilerin paylaşılması sağlanmalıdır.

4. Programın, kalabalık sınıf ortamlarında nasıl daha etkili bir şekilde uygulanabileceği ile ilgili uygulama modelleri geliştirilmeli ve hizmet içi eğitim ortamlarında diğer öğretmenlerle paylaşılmalıdır.

5. Eğitim ortamları açısından olumsuz koşullarda çalışan öğretmenlerin geliştirmiş oldukları özgün ve yaratıcı uygulamalar varsa araştırmalarla tespit edilmeli ve bu uygulamalar kayıt altına alınarak diğer öğretmenlerin kullanımına sunulmalıdır.

6. Üniversitelerde, yeni ilköğretim programının istediği niteliklere sahip öğretmenler yetiştirilmeli ve ayrıca hazırlanacak özel programlarla, halen görev yapmakta olan öğretmenlere eğitim hizmeti verilmelidir.

KAYNAKLAR

- Aydın, H. (2006). Postmodernizmin eğitimdeki uzantısı: felsefi yapılandırmacılık. *Bilim ve Ütopya Dergisi*, s.29, ss.31 vd.
- Broomhead, P. (2005). Shaping expressive performance: A problem-solving approach. *Music Educators Journal*, 91(5), 63.67. (ERIC Document Reproduction Service No. AN16958256)
- Çınar, O., Teyfur, E. ve Teyfur, M. (2006). İlköğretim okulu öğretmen ve yöneticilerinin yapılandırmacı eğitim yaklaşımı ve programı hakkındaki görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (11) 47-64.
- Damlapınar, G. (2008). *İlköğretim I.kademe öğretmenlerinin yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı.
- Demir, S. (2009). İlköğretim okullarında 1-5. sınıflarda yapılandırmacılık yaklaşımına göre oluşturulan eğitim programlarının uygulanmasında öğretmen ve yöneticilerin karşılaştığı sorunlar (Gaziantep ili örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı.
- Güven, S. (2008). Sınıf Öğretmenlerinin Yeni İlköğretim Ders Programlarının Uygulanmasına İlişkin Görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 177, 224-236
- Karadağ, E., Deniz, S., Korkmaz, T. ve Deniz, G. (2008). Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı: Sınıf öğretmenleri görüşleri kapsamında bir araştırma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XXI (2), 383-402.
- Milbrandt, M. K., Felts, J., Richards, B. & Abghari, N. (2004). Teaching-to-learn: A constructivist approach to shared responsibility. *Art Education*, 57(5), 19-33. (ERIC Document Reproduction Service No. AN14234804)
- Özenç, M. (2009). *Sınıf öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşım ile ilgili yeterlik düzeylerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı.
- Özpolat, A.R., Sezer, F., İşgör, İ.Y. ve Sezer, M. (2007). Sınıf Öğretmenlerinin Yeni İlköğretim Programına İlişkin Görüşlerin İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 174, 206-213

- Senger Cebeci, H. (2007). *Yapılandırmacı eğitim yaklaşımları ve bu doğrultuda hazırlanan yeni müfredata ilişkin öğretmen görüşleri (Kars ili örneği)*. yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı.
- Şaşan, H. (2002). Yapılandırmacı öğrenme. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 74(75), 49-52.
- Şimşek, N. (2004). Yapılandırmacı öğrenme ve öğretime eleştirel bir yaklaşım. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 3(5) 115-139.
- Yanpar, T., Hazer, B., Arslan, A. (2006). 10. Sınıf çözünürlük konusunda oluşturmacı öğrenme yaklaşımına dayalı grup çalışmalarının kullanılması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(11) 113-122.
- Yapıcı, M. (2005). Milli Eğitim Bakanlığı ve yeniden yapılanma. *Cumhuriyet Bilim Teknik Dergisi*, 19 (970) 20.